

**Nichifor Crainic, *DOSTOIEVSKI ȘI CREȘTINISMUL RUS*,
Arhidiecezana Cluj, Editura Anastasia, 1998, 290 p.**

Dintre marile personalități românești din perioada interbelică, Nichifor Crainic revine cu o binemeritată și justificată prezență spirituală, recuperatoare și generatoare de înalte și permanente întrebări și căutări.

După cele două volume de *Poezie* (1990), care cuprind selectiv și bijuterii elaborate și memorate, în întinericul celulelor de la Văcărești și Aiud, în peste un deceniu și jumătate de detenție comunistă, după acele atât de captivante și relevante pagini memorialiste, *Zile albe, zile negre* (1991), după *Sfințenia – împlinire a umanului* (1993), *Nostalgia paradisului* (1994), *Puncte cardinale în haos* (1996), *Țara de peste veac* (1997) și *Ortodoxie și etnocrație* (1997), anul 1998 l-a readus pe Nichifor Crainic printre noi în case și în suflete, cu uimitoarele sale radiografii și reflecții asupra operei dostoievskiene – un curs predat studenților de la teologie, al Chișinău (1926-1928) și la București (1932-1933), un model de profesionalism, devenit azi o carte ce își merită existența între cele mai temeinice și durabile împliniri ale cugetului uman.

Ca într-un imens labirint, tot mai ademenitor, pe măsură ce-l străbatem, autorul ne introduce – ca un preot și, totodată, ca un vrăjitor – în lumea creațiilor geniale ale lui Dostoievski, cel care – alături de Shakespeare, care “a creat o lume a cărnii” a plăsmuit “o lume a spiritului” și “universul” său e poate cea mai desăvârșită halucinație care există și, în același timp, un realism care atinge fantasticul” – lume din care ni-i dezvăluie pe Raskolnikov, victima crimei sale, pe sinucigașii Kirilov, pe Stravoghin și pe starețul Zosima, pe Șatov, pe prințul Mășkin, pe Dimitri, Ivan și Alioșa Karamazov, ipostaze, chipuri nemuritoare ale eternului uman, cu oceanele lor de aspirații, frământări, patimi. Și dincolo de această fascinantă și antrenantă lume, a Răului și a Binelui, a necredinței și a luminii dătătoare de speranță întru propria noastră desăvârșire.

Nichifor Crainic ne deslușește, pe nesimțite, propriul său univers uman, mărturisindu-ni-se tainic, la fiecare pagină. Ajuns magistrul, declară fără echivoc: “Sunt absolut sigur de voința mea neclintită de a sluji de la această catedră idealul mării Biserici al cărei fiu sunt și eu, alături de voi. De n-aș fi sigur de ireproșabilitatea doctrinei sale, de tăria sa eternă, de scopul său mântuitor, aș fi azi un disperat”.

Purtându-ne astfel în Infernul și Paradisul lui Dostoievski, acest “Dante al Răsăritului” autorul – care, la mai puțin de un deceniu de la “catastrofa rusă”, din 1917, nu se teme să le declare studenților săi, vizionar: “revoluția rusă înseamnă prăbușirea unei lumi” și să precizeze imediat: “prăbușire vremelnică, credem noi” (ceea ce s-a adevărit abia în zilele noastre!) – ni se confesează totodată, aidoma unui credincios aflat în fața altarului, avertizându-ne că nu poți convinge dacă spui

altora ceea ce tu însuși nu crezi și că deasupra tuturor lucrurilor efemere rămân să ne strălumineze și să ne immortalizeze ființa noastră firavă acele mari virtuți creștine: Credința, Nădejdea și Dragostea.

Și pentru acest mesaj testamentar, Nichifor Crainic intră și sălășluiește în casele și în inimile noastre.

Mihai Iacobescu